

GEDEPUTEERDE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN

Groningen, 13 mei 2022

Dossiernr. : K38122

Documentnr. : 2022-048456

Verzonden : 13 mei 2022

Het college van Gedeputeerde Staten heeft op 1 april 2022 een aanvraag ontvangen voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming, hoofdstuk soorten. Deze aanvraag is ingediend door aanvrager Eco Reest, Industrieweg 20, 7921 JP te Zuidwolde, in opdracht van initiatiefnemer (ontheffinghouder) Acantus, Aquapark 7, 9641 PJ te Veendam.

De aanvraag heeft betrekking op het project "Veendam meerdere complexen en adressen".

BESLUIT:

Het college van Gedeputeerde Staten besluit:

- I. op grond van artikel 3.3, lid 1 en 4, artikel 3.8, lid 1 en 5, van de Wet natuurbescherming (Wnb)
 - ten aanzien van gierzwaluw (*Apus apus*) en huismus (*Passer domesticus*) de gevraagde ontheffing te verlenen van het verbod op:
 - opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen of eieren (artikel 3.1, lid 2, Wnb);
 - ten aanzien van Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) de gevraagde ontheffing te verlenen van het verbod op:
 - opzettelijk verstoren (artikel 3.5, lid 2, Wnb);
 - beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (artikel 3.5, lid 4, Wnb);
- II. dat de ontheffing verleend wordt voor de volgende adressen in Veendam, zoals weergegeven in figuur 1 in de bijlage Overwegingen bij Besluit:

Complex	Straat	huisnummers
Complex 1225a	Meezenbroekstraat	11a t/m 13 (oneven); 16a t/m 38 (even)
	Minervastraat	21 t/m 27 (oneven); 28 t/m 60 (even en oneven); 62 t/m 74 (even)
	Vredenburglaan	47a t/m 70 (even en oneven)
Complex 1225b	Vredenburglaan	1a t/m 2 (even en oneven); 35a t/m 38 (even en oneven)
Complex 1255c	Vredenburglaan	71a t/m 98 (even en oneven)
Complex 1225d	H. J. Topstraat	73 t/m 127 (oneven)
Complex 249a	Somerlustweg	16 en 18
Complex 1251a	Dominee Sannesstraat	90
	Meezenbroekstraat	4 t/m 14 (even)
	Vredenburglaan	3 t/m 34 (even en oneven) 39 t/m 46 (even en oneven)
Complex 1252c	H.J. Topstraat	76, 78, 80, 82, 84 en 86.

- III. dat de ontheffing geldt voor de periode vanaf de verzenddatum van dit besluit tot en met 1 januari 2026;
- IV. dat de volgende bijlagen deel uitmaken van dit besluit. Bij strijdigheid tussen de voorschriften en de bijlagen bij dit besluit prevaleren deze als volgt:
1. voorschriften;
 2. overwegingen bij besluit;
 3. de aanvraag van 1 april 2022 en de aanvullingen per mail d.d. 29 april 2022, inclusief activiteitenplan *Eco Reest 2022 Veendam_210043_diverse adressen_AP*.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

Namens dezen:

Teamleider VTH

M.D.N. Deenik MSc

Domein Uitvoering

Toelichting

Wij verwijzen u naar de bijlage 'Overwegingen bij Besluit' voor een nadere motivering.

Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking vanaf de verzenddatum.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit bestaat de mogelijkheid om binnen zes weken na verzenddatum van dit besluit een bezwaarschrift in te dienen. Meer informatie daarover vindt u op de website van de provincie Groningen (www.provinciegroningen.nl/bezwaarmaken). Als u overweegt een bezwaarschrift in te dienen, zouden wij het op prijs stellen als u eerst contact met ons opneemt. Wellicht kunnen uw bezwaren door een toelichting van ons worden weggenomen.

Het indienen van een bezwaarschrift schort de werking van dit besluit niet op. U kunt daarvoor een verzoek om voorlopige voorziening indienen bij de rechtbank. Een voorlopige voorziening is een zelfstandige procedure. Meer informatie over het vragen van een voorlopige voorziening vindt u op www.rechtspraak.nl.

Meer informatie

Wij vertrouwen erop dat voldoende duidelijk is welke voorwaarden aan dit besluit verbonden zijn. Heeft u nog vragen, dan kunt u contact opnemen met de provincie Groningen, Domein Uitvoering, via het algemene telefoonnummer 050 - 316 4911. U wordt dan doorverbonden met een medewerker die uw vragen zal beantwoorden. Bij correspondentie over dit besluit verzoeken wij u het kiwnummer (dossiernummer) te vermelden.

BIJLAGEN

Voorschriften

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. Dit besluit is enkel van toepassing op gierzwaluw, huismus, Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis en de beschreven verboden handelingen.
2. Dit besluit geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in dit besluit zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met de provincie Groningen indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan genoemd in voorschrift 1 worden aangetroffen en/of andere handelingen dan genoemd in voorschrift 2 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (digitaal) afschrift van dit besluit en de bijbehorende documenten op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
6. De hier beschreven voorschriften dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit ecologisch werkprotocol dient op de locatie (digitaal) aanwezig te zijn en dient onder betrokken werknemers, met name ook de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, bekend te zijn. Werkzaamheden dienen conform dit protocol te worden uitgevoerd. Dit ecologisch werkprotocol dient bewaard te blijven gedurende de gehele looptijd van de ontheffingverlening.
7. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (ecologisch) logboek bijgehouden te worden. Uit dit logboek moet aantoonbaar blijken wanneer en op welke wijze de hier beschreven voorschriften zijn uitgevoerd. Dit logboek moet op verzoek worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. Dit logboek dient bewaard te blijven gedurende de gehele looptijd van de ontheffingverlening.
8. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, bijgevoegd meldingsformulier (bijlage 2) in te vullen en ons toe te sturen, uiterlijk een week voorafgaand aan de werkzaamheden.

Specifieke voorschriften

9. Alle maatregelen dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van gebouw bewonende soorten.
10. Bij de planning van de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met de seizoenactiviteiten van de soorten waarvoor ontheffing is verleend, om verstoring in de meest kwetsbare perioden (zoals voortplanting, winterslaap) te voorkomen. De genoemde perioden kunnen zowel eerder als later beginnen en/of eindigen, afhankelijk van de (lokale) meteorologische omstandigheden voorafgaand aan en tijdens de werkzaamheden. De

¹ Provincie Groningen verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau, een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de natuurwetgeving, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van de soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied); en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de betreffende soort. Omdat werkzaamheden deels binnen de kwetsbare periodes zullen worden uitgevoerd, dienen verblijfplaatsen tijdig ongeschikt gemaakt te worden. Voor de vastgestelde kraamverblijfplaats van Gewone dwergvleermuis ter plaatse van Vredenburglaan 70, dienen werkzaamheden uitsluitend buiten het kraamseizoen uitgevoerd te worden en geldt dat de werkzaamheden voor mei 2023 afgerond dienen te zijn.

11. Nestlocaties van huismus dienen voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt te worden door het dichtzetten van de ruimte onder de dakpannen met vogelschroot of gelijkwaardig materiaal. Alle woningblokken dienen ontoegankelijk gemaakt te worden, onder begeleiding van de ecologisch deskundige.
12. De nestlocatie van gierzwaluw dient voorafgaand aan de werkzaamheden onder begeleiding van de ecologisch deskundige ongeschikt gemaakt te worden; door het dichtzetten van de ruimte onder de dakpannen en andere toegangswegen. Dit dichtzetten van de nestplaats van gierzwaluw dient plaats te vinden buiten het broedseizoen en aanwezigheid van gierzwaluw in Nederland (globaal van half augustus tot eind april).
13. Om zorgvuldig handelen te garanderen, dienen de zomer- en/of paarverblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis vóór aanvang van de werkzaamheden ongeschikt gemaakt te worden, om te voorkomen dat zich vleermuizen in de woning bevinden tijdens de werkzaamheden. Het ontoegankelijk maken dient te gebeuren door het dichtzetten van de invliegopeningen. Door aanbrengen van exclusion flaps dient gezorgd te worden dat eventueel aanwezige vleermuizen wel naar buiten, maar niet meer terug kunnen. Deze dienen ten minste drie dagen voor de werkzaamheden geplaatst te worden, met ten minste één nacht met temperaturen van minimaal 10 graden Celsius. Omdat vleermuizen gebruik maken van diverse invliegopeningen en verblijfplaatsen, dient het gehele woningblok ongeschikt gemaakt te worden. Het blok waar een kraamverblijfplaats van Gewone dwergvleermuis aanwezig is (Vredenburglaan 48 – 70), dient vanaf 1 augustus natuurvrij gemaakt te worden (buiten de kraamperiode van vleermuizen), waarbij voorafgaand van het natuurvrij maken een controle uitgevoerd moet worden door de deskundige ecooloog. Na het natuurvrij maken mogen de werkzaamheden beginnen. Na afloop van de werkzaamheden dienen de natuurvrijmaatregelen verwijderd te worden.
14. Om de tijd dat de nestplaatsen van huismus niet beschikbaar zijn, te overbruggen, dienen voor elke nestplaats die komt te vervallen twee nestkasten (Faunaprojecten, type HMT1 of kwalitatief vergelijkbaar) geplaatst te worden in de directe omgeving. In totaal dienen daarom (42 x 2 =) 84 kasten geplaatst te worden in de directe omgeving van het projectgebied. De kasten dienen zoveel mogelijk binnen 200 meter van de originele nestplaats opgehangen te worden aan een gevel die vergelijkbaar is met de vervallen nestplaats. De directe omgeving moet voldoende schuilmogelijkheden bieden aan huismussen. De locaties dienen opgenomen te zijn in het ecologisch werkprotocol en/of logboek (zoals ook is vastgelegd in het activiteitenplan in tabel 5.3, figuur 5.8 en bijlage 3).
15. Om de tijd dat de vaste nestplaats van gierzwaluw niet beschikbaar is te overbruggen, dienen vijf nestkasten (type NK GZ 08 van Vivara Pro of kwalitatief vergelijkbaar) geplaatst te worden in de directe omgeving. De kasten dienen geplaatst te worden zo dichtbij mogelijk bij het adres waar de nestlocatie van gierzwaluw is aangetroffen, namelijk op de kopgevel van Frans Spiekmanstraat 4, op circa 250 meter van de huidige nestlocatie. Bij het aanbrengen van nestgelegenheid dient rekening gehouden te worden met de voorschriften uit het Kennisdocument gierzwaluw.

Nestgelegenheid voor gierzwaluwen moet:

- in groepjes van vijf bij elkaar aangeboden worden;
- zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke plek en bestaande nestplaatsen geplaatst worden;
- niet in de volle zon liggen: nestplaatsen bij voorkeur in de koele, schaduwrijke noord- en oostgevels aanbrengen in verband met de hitte die kan ontstaan in de kleine broedruimte. Als nestgelegenheden tussen 09.00 en 19.00 uur in de schaduw blijven onder bijvoorbeeld een dakrand, kunnen andere windrichtingen overwogen worden;
- voldoende (veilige) uitvliegruimte hebben: minimaal 1 meter breed en 3 meter diep, zonder kans op verkeersslachtoffers. Dus geen platte daken, brede goten, balustraden, borstweringen, bomen, vlaggenmasten e.d. die het aanvliegen bemoeilijken of risico op predatie kunnen vormen.
- deze verblijfplaatsen moeten voldoen aan:

- een minimum bodemoppervlakte van 15 x 25 centimeter en een minimumhoogte van 13 centimeter;
 - een invliegopening van maximaal 2 centimeter boven de bodem (van binnen gemeten);
 - een invliegopening van 7 centimeter breed en maximaal 3,5 centimeter hoog de invliegopening asymmetrisch aangebracht, zodat er een donkere hoek in de nestgelegenheid ontstaat.
16. De kasten dienen voor het broedseizoen en voor de terugkeer van de gierzwaluw naar Nederland geplaatst te zijn (vóór half april 2022). De werkzaamheden dienen plaats te vinden vanaf het eerste kwartaal 2023.
 17. Om de tijd gedurende de werkzaamheden te overbruggen, dienen per gevonden paar- en zomerverblijfplaats vier uitwendige kasten opgehangen te zijn van het type VMTH1 van Unitura en VMT1a van Unitura (of kwalitatief vergelijkbaar). De kast bestaat uit één compartiment. Kast VMTH1 is gemaakt van houtbeton. Kast VMT1a is gemaakt van multiplex. Alle tijdelijke kasten dienen gelijktijdig opgehangen te zijn. Omdat er veertien zomer- en paarverblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis zijn vastgesteld, dienen 60 kasten in maart 2022 (week 12 en begin week 13) opgehangen te zijn aan de kopgevel van de adressen zoals in het activiteitenplan weergegeven in tabel 5.2 en figuur 5.4 tot en met 5.7 en bijlage 3. De kasten dienen direct onder de nok van het dak of tenminste op minimaal drie meter hoogte geplaatst te zijn met een vrije in- en uitvliegroute. De kasten dienen geplaatst te zijn buiten het bereik van predatoren en buiten effecten van lichtverstoring. Voor de aangetroffen kraamverblijfplaats van Gewone dwergvleermuis (Vredenrustlaan 7), dienen werkzaamheden buiten de kraamperiode van vleermuizen uitgevoerd te worden (startend kwartaal 1 2023, afgerond voor mei 2023).
 18. In de nieuwe situatie dient bij de daken aan de voor- en achterzijde van alle woningen binnen het projectgebied vogelschroot weggelaten te zijn om ruimte te creëren voor huismus. Hierdoor blijven de eerste rijen dakpannen toegankelijk
 19. Tijdens de werkzaamheden dienen tien inbouwstenen voor gierzwaluw geplaatst te worden in noordelijk georiënteerde kopgevels in de directe omgeving van de oude nestlocatie. De kasten dienen per vijf in de gevels ingemetseld te worden, onder de voorwaarden zoals gesteld in Kennisdocument Gierzwaluw van BIJ12 (versie 2017). Dit houdt in dat de kasten trapsgewijs en zo hoog mogelijk geplaatst dienen te worden, met een minimale valhoogte van drie meter, zonder obstakels in de aanvliegroute. De locaties dienen opgenomen te zijn in het ecologisch werkprotocol en/of logboek (zoals ook is vastgelegd in het activiteitenplan weergegeven in tabel 5.4, figuur 5.9 en bijlage 2).
 20. In de nieuwe situatie dienen inbouwkasten van het type VMPM1 van Faunaprojecten aangebracht te worden. De kasten dienen per twee ingebouwd te worden in de kopgevels van de woningen en dienen gelijk met het metselwerk geplaatst te worden. Per vastgestelde verblijfplaats dienen vier inbouwkasten geplaatst te worden. Omdat er veertien zomer- en/of paarverblijfplaatsen van Gewone en/of Ruige dwergvleermuis aangetroffen zijn, dienen (14 x 4 =) 56 inbouwkasten te worden geplaatst binnen het projectgebied. Daarnaast dienen vier extra kasten als groene plus opgehangen te worden. Het totaal aantal kasten komt daarmee op zestig. Tijdens het plaatsen van de kasten dient erop gelet te worden dat de in- en uitvliegopeningen direct onder de nok van het dak zitten of tenminste op minimaal drie meter hoogte, met een vrije in- en uitvliegroute.
 21. De kraamverblijfplaats van Gewone dwergvleermuis aan Vredenrustlaan 70 dient gemitigeerd te worden door de top van de kopgevel van deze woning niet te vullen met isolatiemateriaal. Ook op zeven kopgevels in de directe omgeving dienen niet gevuld te worden met isolatiemateriaal (locatie aangeven in het onder voorschrift 7 genoemde logboek). Tevens dienen bij deze niet geïsoleerde kopgevels drie open stootvoegen gerealiseerd te worden van twintig millimeter breed en éénbaksteenhoogte, zodat ook grotere soorten, zoals Laatvlieger, van de open spouwen in de kopgevels profiteren.
 22. Daarnaast dienen schoorstenen ter plaatse van Vredenrustlaan toegankelijk gemaakt te worden middels open stootvoegen. Het betreft de schoorstenen op de volgende huisnummers:
 - Vredenrustlaan 48 en 70;
 - Vredenrustlaan 72 en 82;
 - Vredenrustlaan 84 en 98;
 - Vredenrustlaan 47 en 69;
 - Vredenrustlaan 71 en 81;

- Vredenrustlaan 83 en 97.

De te realiseren open stootvoegen dienen twintig millimeter breed en één baksteen hoog te zijn. De schoorstenen lopen door tot over de volledige lengte van de kopgevel, met uitzondering van de schoorstenen ter plaatse van Vredenrustlaan 82 en 83, waar een uitbouw gerealiseerd is en de schoorsteen tot halverwege de gevel doorloopt (van bovenaf gezien).

23. Verder dient ervoor gezorgd te worden dat de gevelpannen en eindvorsten minimaal drie centimeter oversteken. In de volgende woningen/ woningblokken zijn geen eindvorsten en kantpannen aanwezig:

- Somerlustweg 16 en 18;
- H.J. Topstraat 73 t/m 127.

Voor alle andere woningblokken geldt dat ervoor gezorgd moet worden dat de gevelpannen en eindvorsten minimaal drie centimeter oversteken.

Overige voorschriften

24. De werkzaamheden dienen alleen overdag, tussen zonsopgang en zonsondergang uitgevoerd te worden. Er dient geen kunstlicht gebruikt te worden. Indien dit wel noodzakelijk is, dient te worden voorkomen dat licht naar de omgeving uitstraalt. Een ecologisch deskundige op het gebied van gebouw bewonende soorten dient hierin te adviseren en dit dient in het onder voorschrift 7 genoemde logboek opgenomen te worden.
25. De ontheffinghouder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of zo uitgevoerd te worden waardoor de effecten beperkt of ongedaan gemaakt worden.
26. De ontheffing kan worden gewijzigd of ingetrokken op grond van artikel 5.4 van de Wnb.
27. Indien een verlenging van deze ontheffing wenselijk is, dient, zeker vier maanden voor het verstrijken van deze termijn, schriftelijk een verzoek om verlenging ingediend te worden. Dit kan per mail aan het Loket of via het online-aanvraagformulier.
28. Aanspreekpunt in het kader van dit besluit en de daaruit voortvloeiende voorschriften is het Loket, loketVTH@provinciegroningen.nl.

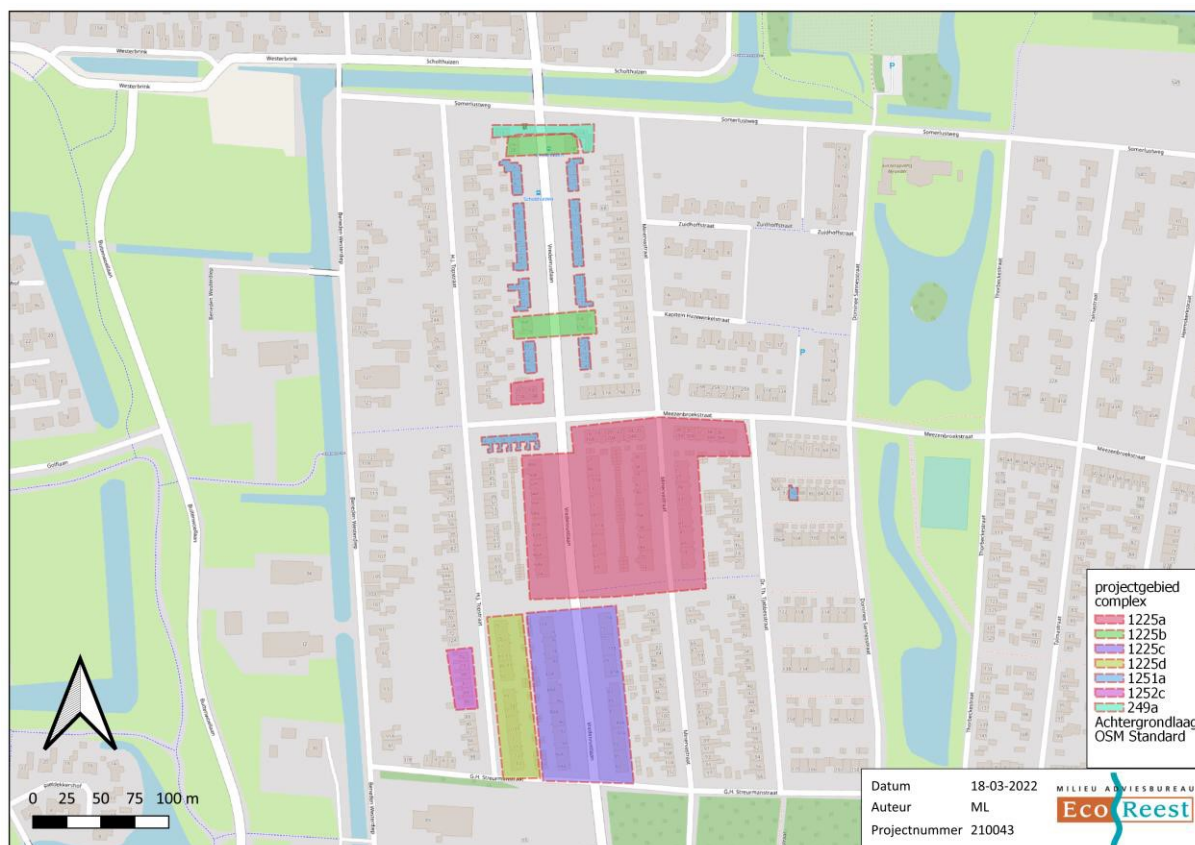
Overwegingen bij Besluit

1 Nadere toelichting brongegevens

Onderwerp:	Verzoek om ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb), hoofdstuk 3, soortbescherming.
Activiteitenplan:	<i>Eco Reest 2022 Veendam_210043_diverse adressen_AP.</i>
Activiteit:	Verduurzamingsmaatregelen in meerdere complexen te Veendam.
Reden voor deze aanvraag:	In verband met de voorgenomen ontwikkeling is in het kader van de zorgplicht (artikel 1.11 Wnb) ecologisch onderzoek uitgevoerd. Hieruit is naar voren gekomen dat in het plangebied verblijfplaatsen aanwezig zijn van gebouw bewonende soorten. Deze verblijfplaatsen zijn beschermd in de Wet natuurbescherming (Wnb). Daarom is voor deze activiteit een ontheffing nodig.
Plangebied:	Het projectgebied bestaat uit verscheidende adressen in het centrum van Veendam. Het plangebied bestaat uitsluitend uit huurwoningen van de opdrachtgever Acantus. De woningen zijn verdeeld over de volgende complexen en adressen, zoals ook weergegeven in figuur 1.

Complex	Straat	huisnummers
Complex 1225a	Meezenbroekstraat	11a t/m 13 (oneven); 16a t/m 38 (even)
	Minervastraat	21 t/m 27 (oneven); 28 t/m 60 (even en oneven); 62 t/m 74 (even)
	Vredenburglaan	47a t/m 70 (even en oneven)
Complex 1225b	Vredenburglaan	1a t/m 2 (even en oneven); 35a t/m 38 (even en oneven)
Complex 1225c	Vredenburglaan	71a t/m 98 (even en oneven)
Complex 1225d	H. J. Topstraat	73 t/m 127 (oneven)
Complex 249a	Somerlustweg	16 en 18
Complex 1251a	Dominee Sannesstraat	90
	Meezenbroekstraat	4 t/m 14 (even)
	Vredenburglaan	3 t/m 34 (even en oneven) 39 t/m 46 (even en oneven)
Complex 1252c	H.J. Topstraat	76, 78, 80, 82, 84 en 86.

De woningen behorende tot complex 1225a, 1225b, 1225c en 1225d betreffen portiekwoningen. De woningen behorende tot complex 249a betreffen twee eengezinswoningen. De woningen behorende tot complex 1251a betreffen 47 eengezinswoningen. De woningen behorende tot complex 1252c betreffen zes eengezinswoningen.

Figuur 1. Projectgebied (in verschillende kleuren weergegeven) te Veendam (bron achtergrondkaart: Open Streetmap, 2021).

De locaties binnen het projectgebied bevinden zich in het noorden van Veendam, binnen de bebouwde kom. Het projectgebied bestaat uit rijtjeswoningen, midden in een betrekkelijk grote woonwijk. De directe omgeving heeft een groen karakter en wordt vormgegeven door stadsvijvers ten oosten van het projectgebied en grasvelden ten westen van het projectgebied. In de nabije omgeving zijn veel watergangen in de vorm van grachten, sloten en het Westerdiep. Ondanks de grootte van de woonwijk heeft het een groen karakter doordat er veel bomenrijen, bosschages en kleine bossen in de nabije omgeving zijn.

Werkzaamheden:

Acantus is voornemens energetische maatregelen uit te voeren ten behoeve van de verduurzaming van de woningen. Met de voorgenomen werkzaamheden worden in elk geval de spouwmuur gevuld met isolatieparels en wordt isolatie onder het dak aangebracht. Deze dak werkzaamheden vinden vanaf de buitenzijde plaats. Daarnaast worden er mogelijk zonnepanelen geplaatst en worden woningen voorzien van dubbelglas. Momenteel is nog onduidelijk welke werkzaamheden aan de schoorstenen uitgevoerd zullen worden, er wordt geen isolatie toegepast in de schoorstenen.

Planning:

De start van de werkzaamheden staat gepland in het eerste kwartaal van 2023.

- start werkzaamheden: 1 januari 2023;
- einde werkzaamheden: 1 januari 2026.

De werkzaamheden zijn in tijd verdeeld. De 218 portiekwoningen in complex 1225a, 1225b, 1255c, 1225d en 249a worden vanaf

kwartaal twee 2023 uitgevoerd. De werkzaamheden worden gespreid waarbij een deel van de werkzaamheden in 2023 worden uitgevoerd, een deel in 2024 en een deel in 2025. Omdat de exacte planning op het moment niet duidelijk is, wordt uitgegaan van start werkzaamheden van alle complexen in kwartaal twee 2023.

De werkzaamheden aan de woningen behorende bij complex 1251a worden naar verwachting vanaf kwartaal één 2024 uitgevoerd. De werkzaamheden aan zes woningen behorende tot complex 1252c worden naar verwachting vanaf kwartaal 1 van 2024 uitgevoerd.

Ontheffing is aangevraagd voor verwachte overtreding van de volgende verbodsbepalingen:

Verbodsbepalingen van artikel 3.1:	Soortnamen:
opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen of eieren (artikel 3.1, lid 2, Wnb);	gierzwaluw en huismus

Verbodsbepalingen van artikel 3.5:	Soortnamen:
opzettelijk verstoren (artikel 3.5, lid 2, Wnb);	Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis
beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (artikel 3.5, lid 4, Wnb);	

Dit besluit ziet niet toe op hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming: Natura 2000-gebieden met betrekking tot de uitstoot van stikstof.

2 Procedure

2.1 Procedure en beslistermijn

De beslissing op de aanvraag is voorbereid volgens de procedure als beschreven in hoofdstuk 5 van de Wnb. Binnen 13 weken na ontvangst van de aanvraag is op de aanvraag beslist.

2.2 Volledigheid

De aanvraag bevatte onvoldoende gegevens voor een goede beoordeling van de gevolgen van het project. Op 25 april 2022 is de aanvrager in de gelegenheid gesteld om de aanvraag aan te vullen. De gevraagde gegevens zijn op 29 april 2022 ontvangen. Na ontvangst van deze gegevens was de aanvraag volledig.

2.3 Bevoegd gezag

Gelet op de projectbeschrijving en op het bepaalde in hoofdstuk 3 van de Wnb, zijn wij bevoegd om de ontheffing te verlenen of te weigeren.

2.4 Publicatie besluit

Van dit besluit wordt mededeling gedaan door publicatie op www.officielebekendmakingen.nl.

3 Soortbescherming

3.1 Beoordeling

Een ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, lid 1 en 5, Wnb kan uitsluitend worden verleend indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan;
- er is een geldig wettelijk belang;

- er bestaat geen andere bevredigende oplossing.

De volgende beoordeling gaat in op deze drie voorwaarden.

3.1.1 Ecologische afweging

Onderzoeksmethode

Aanwezigheid van gebouw bewonende soorten is tijdens het onderzoek op basis van landelijke protocollen en onder begeleiding van ecologisch deskundigen voldoende nauwkeurig vastgesteld zoals beschreven in hoofdstuk 4 van het activiteitenplan. In 2020 zijn de woningen binnen het projectgebied onderzocht conform de eisen uit de destijds meest recente versie van het Vleermuisprotocol (versie 2017) en het Soortinventarisatieprotocol voor huismus en gierzwaluw van het Netwerk Groene Bureaus (versie juli 2017).

Resultaten

Uit onderzoek is naar voren gekomen dat gierzwaluw, huismus, Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis binnen het plangebied aanwezig zijn. Tijdens het onderzoek zijn binnen het projectgebied meerdere verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Het betreft de volgende verblijfplaatsen: van Ruige dwergvleermuis zijn vier paarverblijfplaatsen vastgesteld. Van Gewone dwergvleermuis zijn twee zomerverblijfplaatsen, zeven paarverblijfplaatsen, één combinatie- zomer/ paarverblijfplaats en één kraamverblijfplaats vastgesteld. De kraamverblijfplaats is vastgesteld ter plaatse van Vredenburglaan 70, waar 18 exemplaren uitvliegend zijn waargenomen. Deze verblijfplaatsen hebben mogelijk ook een functie als winterverblijfplaats voor één of enkele dieren. Daarnaast is net buiten het projectgebied een kraamkolonie van meer dan honderd gewone dwergvleermuizen waargenomen ter plaatse van het woningblok H.J. Topstraat 65-71. Deze kraamverblijfplaats valt niet onder de invloedssfeer van het project en blijft onaangetast. Voor een meer gedetailleerd verslag van het nader onderzoek wordt verwezen naar Eco Reest rapport 200232 (17 december 2020). Opgemerkt wordt dat het nader onderzoek meer adressen bevatte dan in activiteitenplan en deze ontheffing zijn opgenomen.

Negatieve effecten zonder aanvullende maatregelen

Door de werkzaamheden worden essentiële functies binnen het plangebied voor Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis weggenomen / verstoord:

- 42 nesten van huismus;
- 1 nest van gierzwaluw;
- 2 zomerverblijfplaatsen, 7 paarverblijfplaatsen en 1 kraamverblijfplaats van Gewone dwergvleermuis;
- 4 paarverblijfplaatsen van Ruige dwergvleermuis.

Uit het mussonderzoek is gebleken dat er 42 nestlocaties van huismussen en één nestlocatie van gierzwaluw aanwezig zijn binnen het projectgebied. Als gevolg van de werkzaamheden komen deze nestlocaties te vervallen.

Binnen het projectgebied zijn tevens 14 zomer- en/of paarverblijfplaatsen van de Gewone- en/of Ruige dwergvleermuis aanwezig. De vastgestelde verblijfplaatsen hebben mogelijk ook een functie als winterverblijfplaats. Een deel van deze verblijfplaatsen is vastgesteld naar aanleiding van paarterritoria. Daarnaast is er ook één kraamverblijf van Gewone dwergvleermuizen vastgesteld aan de Vredenburglaan 70. Als gevolg van de werkzaamheden komen bovengenoemde verblijfplaatsen te vervallen.

De verduurzamingswerkzaamheden hebben effect op de aangetroffen verblijfplaatsen binnen het plangebied. Daarnaast heeft de ingreep negatieve effecten op individuen van deze soorten, behalve op individuen van gierzwaluw die tijdens de werkzaamheden niet in Nederland verblijven.

De in de aanvraag genoemde verbodsbepalingen (verstoren wegnemen van verblijfplaatsen) worden als gevolg van werkzaamheden overtreden.

Maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of te minimaliseren

Met de voorgestelde werkwijze, planning, inrichting en maatregelen, zoals beschreven in hoofdstuk 5 van het activiteitenplan, worden de effecten zo veel mogelijk beperkt. Deze en andere maatregelen zijn nader uitgewerkt in de Voorschriften. Globaal komt dit neer op het volgende:

- Zorgvuldig werken (werken buiten de kwetsbare periode, gebruik van ecologisch werkprotocol en ecologische begeleiding, verblijfplaatsen voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt maken);
- aanbieden alternatieve tijdelijke voorzieningen;
- aanbieden van alternatieve permanente voorzieningen.

Zorgvuldig werken:

Hoelang de werkzaamheden exact zullen duren is onbekend. Alle werkzaamheden worden zoveel mogelijk uitgevoerd buiten de voor de betreffende soort kwetsbare periode. Omdat de werkzaamheden deels binnen de kwetsbare periodes worden uitgevoerd, worden verblijfplaatsen tijdig ongeschikt gemaakt. Voor de vastgestelde kraamverblijfplaats van Gewone dwergvleermuis ter plaatse van Vredenburglaan 70 worden werkzaamheden uitsluitend buiten het kraamseizoen uitgevoerd en geldt dat werkzaamheden voor mei 2023 afgerond dienen te zijn.

De werkzaamheden zijn voor de start van het broedseizoen van huismus deels gereed, zodat huismussen daarna weer gewoon onder dakpannen kunnen broeden. Het broedseizoen van huismus loopt globaal van maart tot en met september. Mogelijk is er sprake van verminderde nestgelegenheid binnen het broedseizoen. Omdat huismussen niet wegtrekken tijdens de winter en de nestlocaties mogelijk ook als schuilmogelijkheid worden gebruikt, wordt er natuurvrij gemaakt voor huismus. Nestlocaties van huismus worden voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt door het dichtzetten van de ruimte onder de dakpannen met vogelschroot of gelijkwaardig. Alle blokken worden ontoegankelijk gemaakt.

Ook de nestlocatie van gierwaluw wordt voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt door het dichtzetten van de ruimte onder de dakpannen en andere toegangswegen. Dit dichtzetten van de nestplaats gebeurt buiten het broedseizoen en aanwezigheid van gierwaluw in Nederland. De gierwaluw is globaal van eind april tot en met half augustus in Nederland aanwezig.

De bouwwerkzaamheden starten in het eerste kwartaal van 2023. Om zorgvuldig handelen te garanderen, worden de zomer- en/of paarverblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis derhalve voor aanvang van de werkzaamheden ongeschikt gemaakt. Dit is tevens om te voorkomen dat zich vleermuizen in de woning bevinden tijdens de werkzaamheden. Het ontoegankelijk maken gebeurt door het dichtzetten van de invliegopeningen. Door aanbrengen van *exclusion flaps* wordt gezorgd dat eventueel aanwezige vleermuizen wel naar buiten, maar niet meer terug kunnen. Deze worden ten minste drie dagen voor de werkzaamheden geplaatst, met ten minste één nacht met temperaturen van minimaal 10 graden Celsius. Omdat vleermuizen gebruik maken van diverse invliegopeningen en verblijfplaatsen, wordt het gehele woningblok ongeschikt gemaakt. Voor het blok waar een kraamverblijfplaats van Gewone dwergvleermuis aanwezig is (Vredenburglaan 48 – 70), wordt vanaf 1 augustus natuurvrij gemaakt (buiten de kraamperiode van vleermuizen), waarbij voorafgaand aan het natuurvrij maken een controle uitgevoerd wordt door een deskundige ecooloog van Eco Reest. Na het natuurvrij maken kunnen werkzaamheden plaatsvinden. Na afloop van de werkzaamheden worden de natuurvrijmaatregelen verwijderd.

Tijdelijke mitigerende voorzieningen:

Om de tijd dat de nestplaatsen van huismus niet beschikbaar zijn, te overbruggen, worden voor elke nestplaats die komt te vervallen twee nestkasten (Faunaprojecten, type HMT1 of kwalitatief vergelijkbaar) geplaatst in de directe omgeving. In totaal worden er (42 x 2 =) 84 kasten geplaatst in de directe omgeving van het projectgebied. De kasten worden zoveel mogelijk binnen 200 meter van de originele nestplaats opgehangen aan een gevel die vergelijkbaar is met de vervallen nestplaats. De directe omgeving moet voldoende schuilmogelijkheden bieden aan huismussen. De locaties zijn opgenomen in het activiteitenplan in tabel 5.3, figuur 5.8 en bijlage 3.

Daarnaast zijn er alternatieve nestlocaties voorhanden in de omliggende woningen van het projectgebied. Bijvoorbeeld aan de Dr. Th. Tjabbestraat en de Dominee Sannestraat. Hier zijn tijdens het veldonderzoek op meerdere adressen nestlocaties van huismussen aangetroffen.

Om de tijd dat de vaste nestplaats van de gierzwaluw niet beschikbaar is te overbruggen, worden er vijf nestkasten (type NK GZ 08 van Vivara Pro of kwalitatief vergelijkbaar) geplaatst in de directe omgeving. De kasten worden geplaatst zo dichtbij mogelijk bij het adres waar de nestlocatie van de gierzwaluw is aangetroffen, namelijk op de kopgevel van Frans Spiekmanstraat 4, op circa 250 meter van de huidige nestlocatie.

Bij het aanbrengen van nestgelegenheid wordt rekening gehouden met de voorschriften uit het Kennisdocument gierzwaluw. Nestgelegenheid voor gierzwaluwen moet:

- in groepjes van vijf bij elkaar aangeboden worden;
- zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke plek en bestaande nestplaatsen geplaatst worden;
- niet in de volle zon liggen: nestplaatsen bij voorkeur in de koele, schaduwrijke noord- en oostgevels aanbrengen in verband met de hitte die kan ontstaan in de kleine broedruimte. Als nestgelegenheden tussen 09.00 en 19.00 uur in de schaduw blijven onder bijvoorbeeld een dakrand, kunnen andere windrichtingen overwogen worden;
- voldoende (veilige) uitvliegruimte hebben: minimaal 1 meter breed en 3 meter diep, zonder kans op verkeersslachtoffers. Dus geen platte daken, brede goten, balustraden, borstweringen, bomen, vlaggenmasten e.d. die het aanvliegen bemoeilijken of risico op predatie kunnen vormen.
- deze verblijfplaatsen moeten voldoen aan:
 - een minimum bodemoppervlakte van 15 x 25 centimeter en een minimumhoogte van 13 centimeter;
 - een invliegopening van maximaal 2 centimeter boven de bodem (van binnen gemeten);
 - een invliegopening van 7 centimeter breed en maximaal 3,5 centimeter hoog de invliegopening asymmetrisch aangebracht, zodat er een donkere hoek in de nestgelegenheid ontstaat.

De kasten worden voor het broedseizoen en de terugkeer van de gierzwaluw naar Nederland geplaatst (voor half april 2022). De werkzaamheden vinden plaats vanaf het eerste kwartaal 2023. Hierdoor is er sprake van een gewenningsperiode van één broedseizoen.

Om de tijd gedurende de werkzaamheden te overbruggen, zijn per gevonden paar- en zomerverblijfplaats vier uitwendige kasten opgehangen van het type VMTH1 van Unitura en VMT1a van Unitura (of kwalitatief vergelijkbaar). De kasten bestaan uit één compartiment. Kast VMTH1 is gemaakt van houtbeton. Kast VMT1a is gemaakt van multiplex. De werkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd, alle tijdelijke kasten worden echter gelijktijdig opgehangen. Omdat er veertien zomer- en paarverblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis zijn vastgesteld, zijn 60 kasten in maart 2022 (week 12 en begin week 13) opgehangen. De werkzaamheden vinden plaats tijdens het eerste kwartaal van 2023, hierdoor is ruim voldoende gewenningstijd, waardin zowel de huidige verblijfplaatsen als de nieuwe kasten aanwezig zijn. De kasten zijn opgehangen aan de kopgevel van de adressen zoals in het activiteitenplan weergegeven in tabel 5.2 en figuur 5.4 tot en met 5.7 en bijlage 3. De kasten worden op minimaal drie meter hoogte geplaatst. Hierbij wordt er gelet op een vrije in- en uitvliegroute. De kasten worden geplaatst buiten het bereik van predatoren en buiten effecten van lichtverstoring. Voor de aangetroffen kraamverblijfplaats van Gewone dwergvleermuis (Vredenburglaan 7), worden werkzaamheden buiten de kraamperiode van vleermuizen uitgevoerd (startend kwartaal 1 2023, afgerond voor mei 2023). Zodoende blijft de kraamverblijfplaats gedurende de kraamperiode van Gewone dwergvleermuis beschikbaar en hoeven geen kasten ter tijdelijke mitigatie van de vastgestelde kraamverblijfplaats van Gewone dwergvleermuis opgehangen te worden.

Permanente voorzieningen:

In de nieuwe situatie wordt bij de daken vogelschroot weggelaten om ruimte te creëren voor huismus. Hierdoor blijven de eerste rijen dakpannen toegankelijk. Dit gebeurt aan de voor- en achterzijde van alle woningen binnen het projectgebied. Door het vrij toegankelijk laten van de rijen dakpannen ontstaat er ruimte voor nestlocaties van de huismus. Omdat er onder alle daken toegang is, is er sprake van een ruime ecologische groene plus. Er zal ongeveer 2730 meter ruimte beschikbaar komen voor huismus.

Tijdens de werkzaamheden worden inbouwstenen voor gierzwaluw geplaatst bij kopgevels in de directe omgeving van de oude nestlocatie. De huidige nestlocatie is zuidelijk georiënteerd. Met het

in metselen van gevelkasten op deze locaties is er een risico dat de nesten te veel zullen opwarmen. Daarom worden de inbouwstenen in de directe omgeving van de oude nestlocatie ingemetseld in noordelijk georiënteerde kopgevels. Voor de vastgestelde gierzwaluwkast worden tien inbouwkasten geplaatst, waarvan vijf dienen als ecologische plus. De kasten worden per vijf in de gevels ingemetseld, onder mitigatievoorwaarden zoals gesteld in Kennisdocument Gierzwaluw van BIJ12 (versie 2017). Dit houdt in dat de kasten trapsgewijs en zo hoog mogelijk worden geplaatst, met een minimale valhoogte van drie meter, zonder obstakels in de aanvliegroete. In welke gevels de inbouwkasten worden geplaatst, is in het activiteitenplan weergegeven in tabel 5.4, figuur 5.9 en bijlage 2.

In de nieuwe situatie zullen permanente verblijfplaatsen worden teruggebracht. Voor de zomer- en/of paarverblijfplaatsen van Gewone- en Ruige dwergvleermuis betreffen dit inbouwkasten van het type VMPM1 van Faunaprojecten. De kasten worden per twee ingebouwd in de kopgevels van de woningen en worden gelijk met het metselwerk geplaatst. Per vastgestelde verblijfplaats worden vier inbouwkasten geplaatst. Omdat er veertien zomer- en/of paarverblijfplaatsen van Gewone en/of Ruige dwergvleermuis aangetroffen zijn, worden (14 x 4 =) 56 inbouwkasten worden geplaatst binnen het projectgebied. Daarnaast worden vier extra als groene plus opgehangen. Het totaal aantal kasten komt daarmee op zestig. Tijdens het plaatsen van de kasten wordt erop gelet dat de in- en uitvliegopeningen op minimaal drie meter hoogte komen met een vrije in- en uitvliegrouete.

De kraamverblijfplaats van Gewone dwergvleermuis aan Vredenrustlaan 70 wordt gemitigeerd door de top van de kopgevel van deze woning niet te vullen met isolatiemateriaal. Dit gebeurt tevens op zeven andere kopgevels in de directe omgeving. Er zijn locaties gekozen waar al een verblijfplaats van Gewone of Ruige dwergvleermuis is aangetroffen tijdens het veldonderzoek in 2020. Dit heeft twee voordelen: de locaties zijn al bekend bij vleermuizen én deze verblijven blijven ook na de werkzaamheden geschikt voor grotere groepen dieren (zoals kraamkolonies).

Er worden op de kopgevels waar de top niet gevuld wordt, drie open stootvoegen gerealiseerd van twintig millimeter breed en één baksteenhoogte. Hierdoor kunnen ook grotere soorten, zoals Laatvlieger, van de open spouwen in de kopgevels profiteren.

Daarnaast worden schoorstenen ter plaatse van Vredenrustlaan toegankelijk gemaakt middels open stootvoegen. Het betreft de schoorstenen op de volgende huisnummers:

- Vredenrustlaan 48 en 70;
- Vredenrustlaan 72 en 82;
- Vredenrustlaan 84 en 98;
- Vredenrustlaan 47 en 69;
- Vredenrustlaan 71 en 81;
- Vredenrustlaan 83 en 97.

De te realiseren open stootvoegen zijn twintig millimeter breed en één baksteen hoog. De schoorstenen lopen door tot over de volledige lengte van de kopgevel, met uitzondering van de schoorstenen ter plaatse van Vredenrustlaan 82 en 83, waar een uitbouw gerealiseerd is en de schoorsteen tot halverwege de gevel doorloopt (van bovenaf gezien). De volledige ruimte in de schoorsteen zal beschikbaar zijn voor vleermuizen.

Verder wordt ervoor gezorgd dat de gevelpannen en eindvorsten minimaal drie centimeter oversteken. In de volgende woningen/ woningblokken zijn geen eindvorsten en kantpannen aanwezig:

- Somerlustweg 16 en 18;
- H.J. Topstraat 73 t/m 127.

Voor alle andere woningblokken geldt dat ervoor gezorgd wordt de gevelpannen en eindvorsten minimaal drie centimeter oversteken.

Door de uitvoering van bovenstaande maatregelen wordt ervoor gezorgd dat zowel tijdelijk als op lange termijn voldoende verblijfplaatsen behouden blijven.

Gunstige staat van instandhouding

In 1994 bedroeg het aantal gierzwaluwbroedparen in Nederland 25.000 – 100.000. In 1998-2000 werd het aantal broedparen geschat op 30.000-60.000. Uit de Vogel- en habitatrichtlijn-rapportage 2019 (Adams et al., Wageningen University & Research, 2020) blijkt dat de landelijke populatie gierzwaluwen op 40.000 tot 60.000 broedparen wordt geschat. De populatie trend 2006-2018 wordt als ongunstig gekwalificeerd. Het verspreidingsgebied is stabiel. Waarnemingen van gierzwaluw komen zowel binnen als buiten het projectgebied voor. In totaal telt de NDFF 325 waarnemingen binnen een straal van circa één kilometer in de afgelopen tien jaar en 234 in de afgelopen vijf jaar. Een groot deel van de waarnemingen zijn waargenomen in de omgeving van het Julianapark, circa één kilometer ten noorden van het projectgebied.

Ooit was huismus de meest algemene broedvogel van Nederland. De soort is de laatste decennia om onbekende reden in aantal vrij hard achteruitgegaan. Begin jaren tachtig van de 20e eeuw begon de afname, die in de beginjaren negentig versnelde. Dit heeft geresulteerd in een landelijke afname van meer dan vijftig procent van het aantal broedparen. Vermoedelijk is één van de oorzaken de afname van broedgelegenheid, onder andere door renovatie en isolatie van oude woningen, dit in combinatie met een afgenomen voedselaanbod, minder dekking en een toename aan predatie. Sinds de eeuwwisseling lijkt de broedpopulatie zich te herstellen; het is nog onduidelijk of dit een structureel herstel is of dat het een tijdelijke opleving betreft (Kennisdocument Huismus, BIJ12 versie 1.0 2017). Uit de Vogel- en habitatrichtlijn-rapportage 2019 (Adams et al., Wageningen University & Research, 2020) blijkt dat de landelijke populatie op 600.000 tot 1.000.000 broedparen wordt geschat. De populatie trend 2006-2018 wordt als gunstig gekwalificeerd. Het verspreidingsgebied is stabiel. Waarnemingen van huismus komen veelvuldig binnen en buiten het projectgebied voor. In totaal telt de NDFF 591 waarnemingen binnen een straal van circa één kilometer in de afgelopen tien jaar en 323 in de afgelopen vijf jaar. De waarnemingen liggen verspreid binnen de bebouwde kom van Veendam.

De huismusnestplaatsen die komen te vervallen worden tijdig gemitigeerd met hiervoor geschikte nestkasten. Tijdens en na de werkzaamheden blijven voldoende uitwijkmogelijkheden beschikbaar. Daarom zal de functionaliteit van de broedhabitat van de lokale populatie huismus niet worden aangetast. Door het treffen van deze mitigerende maatregelen leiden de voorgenomen werkzaamheden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van huismus.

De Gewone dwergvleermuis is zowel binnen Europa als binnen Nederland de meest voorkomende vleermuissoort. Uit de Vogel- en habitatrichtlijn-rapportage 2019 (Adams et al., Wageningen University & Research, 2020) blijkt dat Gewone dwergvleermuis een groot verspreidingsgebied heeft. Voor een onderbouwde vaststelling van de staat van instandhouding zijn onvoldoende gegevens bekend. In 2009 is de landelijke populatie geschat op 300.000 tot 600.000 dieren (Dietz et al., 2009). Uitwisseling tussen verschillende populaties vindt waarschijnlijk met name plaats in winterverblijfplaatsen (Dietz et al., 2009). De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) telt 13 waarnemingen binnen een afstand van circa één kilometer van de afgelopen tien jaar. Vijf van deze waarnemingen bevinden zich binnen het projectgebied. Deze vijf waarnemingen zijn eigen waarnemingen van Ecoreest, van het veldonderzoek uit 2020, waarvan de resultaten zijn opgenomen in de Nationale Databank Flora en Fauna. De overige waarnemingen liggen verspreid in Veendam binnen een afstand van circa één kilometer. In Veendam zijn eveneens twee kraamverblijfplaatsen vastgesteld van Gewone dwergvleermuis (2018 en 2020; NDFF, 2022). Gewone dwergvleermuis maakt gebruik van een netwerk van kraamverblijfplaatsen. Het is aannemelijk dat de vleermuizen in de aangetroffen kraamverblijfplaats in het projectgebied ter plaatse van Vredenburglaan 70, de kraamverblijfplaats buiten het projectgebied ter plaatse van H.J. Topstraat 65-71 en de twee bekende kraamverblijfplaatsen (NDFF, 2022) onderdeel uitmaken van dezelfde populatie.

De Ruige dwergvleermuis is een in ons land algemeen voorkomende soort en wordt ruim verspreid in het noorden en westen van Nederland waargenomen. Uit de Vogel- en habitatrichtlijn-rapportage 2019 (Adams et al., Wageningen University & Research, 2020) blijkt dat Ruige dwergvleermuis een groot verspreidingsgebied heeft. De staat van instandhouding en het toekomstperspectief zijn als matig ongunstig gekwalificeerd. De aantallen in de trektijd, in het najaar (wanneer ook de vrouwtjes en

jongen in Nederland zijn), worden geschat op 50.000 tot 100.000 dieren. Er zijn geen gegevens bekend over de trend in aantallen (Kennisdocument Ruige dwergvleermuis, versie 1.0 Juli 2017). De NDFF telt geen waarnemingen van de Ruige dwergvleermuis in de directe omgeving van het projectgebied van de afgelopen tien jaar binnen een straal van circa één kilometer. Het gebrek aan meer recente waarnemingen is mogelijk te verklaren door een gebrek aan systematisch onderzoek naar vleermuizen in de directe omgeving en/of registratie hiervan.

De verblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis wordt tijdig en in voldoende mate in de directe omgeving teruggebracht met hiervoor geschikte vleermuiskasten. Bovendien blijven alternatieven voorhanden in de woningen in de directe omgeving. In de nieuwe situatie worden permanente verblijfplaatsen opgenomen in de woningen. Het kraamverblijf van Gewone dwergvleermuis wordt gemitigeerd door op zeven locaties de top van de kopgevel open en toegankelijk te laten. Daarnaast worden schoorstenen deels toegankelijk gemaakt. Tevens is er in de directe omgeving van de kraamverblijfplaats, op circa 42 meter afstand ter plaatse van de H.J. Topstraat nog een kraamverblijf aanwezig. Waarschijnlijk maakt dezelfde lokale populatie gebruik van deze kraamverblijfplaats. De kraamverblijfplaats ter plaatse van H.J. Topstraat wordt met de voorgenomen werkzaamheden niet aangetast.

Daarom is het aannemelijk dat er geen sprake is van het aantasten van de functionaliteit van vaste rust- en verblijfplaats van Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis als gevolg van de werkzaamheden. Op die wijze wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Door de uitvoering van de eerder genoemde maatregelen en de beschikbare (permanente) alternatieven, inclusief de groene plus (zie belangenafweging), is zeker dat dit project niet zal leiden tot negatieve effecten op de lokale populatie of de staat van instandhouding van de betreffende soorten.

Eindoordeel ecologische afweging

Met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid zal de voorgestelde manier van werken de negatieve effecten op aangetroffen beschermde soorten voorkomen of tot een voldoende minimum beperken. Gezien bovenstaande is gegarandeerd dat de huidige populatie in stand kan blijven, en naar verwachting gezien de groene plus kan toenemen in de toekomst, en dat de gunstige staat van instandhouding van gebouw bewonende soorten gewaarborgd blijft.

3.1.2 Belangenafweging

De ontheffing is aangevraagd voor gebouw bewonende soorten in het belang van;

- volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

In paragraaf 6.1.1 van het activiteitenplan is bovenstaand geldig belang voldoende toegelicht. Acantus houdt zich aan het Convenant Energiebesparing Huursector. Deze is ondertekend door Aedes (de landelijke branchevereniging van woningcorporaties) en het Ministerie van Binnenlandse Zaken. De doelstelling van dit convenant is het verlagen van de uitstoot van broeikasgassen met 20% in 2020 en het verlagen van het energielabel naar B. Daarmee wordt een bijdrage geleverd aan het vertragen van de klimaatverandering.

Op basis van de doelstellingen zoals geformuleerd in het Koepelconvenant beogen Aedes en Woonbond met dit convenant in 2020 ten minste een gemiddelde Energie Index van 1,25 (gemiddeld energielabel B) te bereiken voor de totale huurwoningenvoorraad van de corporaties. Dat komt overeen met een besparing op het gebouw gebonden energieverbruik van bestaande corporatiewoningen van 33% in de periode 2008 tot en met 2020. Deze ambitie betreft het gebouw- en installatie gebonden energiegebruik voor met name ruimteverwarming, warm tapwater en ventilatie.

Het Planbureau voor de Leefomgeving heeft in 2017 geconstateerd dat de corporatiesector de doelstelling van label B in 2020 niet gaat halen. In de Aedes-agenda 2020-2023 hebben corporaties afgesproken om dit door een inhaalslag in 2021 te realiseren. De voorgenomen werkzaamheden vallen onder deze inhaalslag.

Door het verlagen van energieverbruik en daarmee de uitstoot van broeikasgassen dient het project een 'dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor milieu wezenlijk gunstige effecten'. Tevens zijn de woningen slecht onderhouden en zeer beperkt geïsoleerd. Door slechte ventilatie is vochtgehalte in de woningen groot en ontstaan er grote problemen met schimmelvorming. Door de problemen met vocht en tocht en schimmel komt de gezondheid van de bewoners in het geding. Hierdoor is ook sprake van het belang "volksgezondheid of openbare veiligheid".

Gelet op de provinciale beleidsnotitie "Beleidsnota Fauna en Flora 2018" stimuleren wij initiatiefnemers om extra maatregelen te nemen om soorten op langere termijn juist te laten profiteren van ruimtelijke ontwikkelingen. Op deze manier kunnen projecten die zouden kunnen leiden tot negatieve effecten voor soorten juist gebruikt worden om de staat van instandhouding van soorten te versterken. In de aanvullende gegevens van 29 april 2022 is het volgende beschreven dat kan leiden tot een 'groene plus':

- vleermuizen: vier extra vleermuiskasten, ten behoeve van de vastgestelde kraamverblijfplaats worden zeven kopgevels niet gevuld met isolatiemateriaal en daarnaast worden schoorstenen toegankelijk gemaakt en wordt ervoor gezorgd dat eindvorsten minimaal drie centimeter oversteken. Zie ook 5.1.2 in het activiteitenplan,
- huismussen: Vogelschroot wordt weggelaten. In toekomstige situatie is sprake van toegang onder alle daken. Zie ook 5.2.2 in het activiteitenplan.
- gierzwaluw: Er worden vijf extra kasten geplaatst (in totaal 10). Zie ook 5.3.2 van het activiteitenplan.

Bovenstaand geldend belang, tezamen met de groene plus, is voldoende om de (tijdelijke) negatieve effecten op de beschermde gebouw bewonende soorten, die als gevolg van de uitvoering van de voorgenomen activiteit zullen optreden, te rechtvaardigen.

3.1.3 Alternatievenafweging

Het project omvat renovatie van bestaande woningen. Daarmee is deze activiteit locatiegebonden.

De technische staat van de woningen is dusdanig dat ze niet meer voldoen aan de eisen van deze tijd. De woningen zijn onvoldoende geïsoleerd, waardoor er veel energieverlies optreedt. Bovendien is het klimaat in de woningen niet optimaal als hete gevolg van vocht en tocht. Indien er geen woningverbetering wordt uitgevoerd, zullen de woningen op langere termijn onbewoonbaar worden. Uiteindelijk zal dit leiden tot de sloop van de woningen. Dit zal resulteren in verlies van verblijfplaatsen voor vleermuizen. Het alternatief van sloop en nieuwbouw heeft tot gevolg dat er voor langere periodes geen vaste rust- en verblijfplaatsen beschikbaar zijn op de locatie van de gesloopte woningen en is daarmee niet een ecologisch gunstiger alternatief.

Bij de gekozen werkwijze is rekening gehouden met aanwezige beschermde soorten, door de werkzaamheden buiten de kwetsbare periodes te plannen en in de nieuwe situatie nieuwe verblijfplaatsen te integreren.

Gezien bovenstaande onderbouwing is voldoende aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is die een minder ecologisch negatief effect heeft op de aanwezige beschermde gebouwbewonende soorten. In deze situatie wordt met de gekozen locatie, planning, werkwijze en inrichting schade aan de aanwezige beschermde gierzwaluw, huismus, Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis voorkomen of zoveel mogelijk beperkt.

4 Conclusie

Op basis van de ingediende aanvraag blijkt dat de alternatievenafweging voor deze activiteit in dit plangebied voldoende is onderbouwd en het belang van de activiteit voldoende is aangetoond. Met de maatregelen zoals uitgewerkt in de voorschriften wordt het effect als gevolg van de geplande activiteit in het plangebied voldoende beperkt en blijft de gunstige staat van instandhouding van gebouw bewonende soorten gewaarborgd.

4.1 Eindconclusie

Om de activiteit uit te voeren is een ontheffing nodig van verbodsbepalingen zoals in de volgende tabel weergegeven.

Omdat geen afbreuk gedaan wordt aan het streven de soorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen of te houden, is de aanvraag voor ontheffing:

voor de volgende soort	voor artikel 3.1, lid 2 ¹	voor artikel 3.5, lid 2 en 4 ²
gierzwaluw (<i>Apus apus</i>)	toegekend	n.v.t.
huismus (<i>Passer domesticus</i>)	toegekend	n.v.t.
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	n.v.t.	toegekend
Ruige dwergvleermuis (<i>Pipistrellus nathusii</i>)	n.v.t.	toegekend

¹Het betreft de verbodsbepalingen:
lid 2, opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen of eieren;

²Het betreft de verbodsbepalingen:
lid 2, opzettelijk verstoren;
lid 4, beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen.

Daarom verlenen wij, Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen, een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming. Dit besluit geeft ontheffing voor de soorten en verbodsbepalingen zoals is weergegeven in bovenstaande tabel. De activiteit kan daarmee in het omschreven plangebied binnen de ontheffingperiode en met inachtneming van de voorschriften gerealiseerd worden.

Bijlage 1. Wettelijk kader

Artikel 1.11 Wnb Zorgplicht

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden geveegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Artikel 3.1 Wnb

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.3 Wnb

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 of artikel 3.2, zesde lid, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.
2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 of artikel 3.2, zesde lid, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.
3. Onze Minister kan ontheffing of vrijstelling verlenen van:
 - a. de verboden, bedoeld in artikel 3.2, eerste lid, ten aanzien van vogels, dood of levend, of gemakkelijk herkenbare delen daarvan, of ten aanzien van uit deze vogels verkregen producten van daarbij aangewezen soorten, of
 - b. regels, gesteld krachtens artikel 3.2, vierde lid.
4. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
 - a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
 - b. zij is nodig:
 - 1°. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - 2°. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - 3°. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
 - 4°. ter bescherming van flora of fauna;
 - 5°. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
 - 6°. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;
 - c. de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.
5. In een ontheffing, onderscheidenlijk vrijstelling worden in elk geval voorschriften opgenomen, onderscheidenlijk regels gesteld, over:

- a. de middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden, waarbij enkel het gebruik wordt toegestaan van bij algemene maatregel van bestuur aangewezen middelen, installaties of methoden;
- b. de tijd en plaats waarvoor de ontheffing of vrijstelling geldt, en
- c. de wijze waarop het risico voor het behoud van de vogelstand wordt beperkt.

Artikel 3.5 Wnb

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.6 Wnb

1. Het is verboden dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage I of II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, onder zich te hebben voor verkoop, te vervoeren voor verkoop, te verhandelen, te ruilen of te koop of te ruil aan te bieden.
2. Het is verboden, anders dan voor verkoop, dieren of planten als bedoeld in het eerste lid onder zich te hebben of te vervoeren.
3. De verboden, bedoeld in het eerste en tweede lid, zijn niet van toepassing ingeval de in dat lid bedoelde dieren en planten aantoonbaar zijn gefokt of gekweekt.

Artikel 3.8 Wnb

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
3. Onze Minister kan ontheffing of vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, of van regels gesteld krachtens artikel 3.7, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
4. Bij de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 3.7, eerste lid, kan worden bepaald dat gedeputeerde staten ontheffing kunnen verlenen, of dat provinciale staten bij verordening vrijstelling kunnen verlenen, van bij de maatregel aangewezen regels.
5. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
 - a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
 - b. zij is nodig:
 - 1°. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - 2°. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - 3°. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;

- 4°. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- 5°. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
- c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Artikel 5.3 Wnb

1. Aan een vrijstelling, vergunning of ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden.
2. Een vrijstelling, vergunning of ontheffing kan onder beperkingen worden verleend.
3. Vrijstellingen, vergunningen en ontheffingen kunnen aan een geldigheidsduur worden gebonden.
4. Het is verboden te handelen in strijd met de bij een vergunning of ontheffing gestelde voorschriften.

Loket	
Wettelijk domein	Wet natuurbescherming, soorten
Gebieden	Niet gebiedsgebonden
Ontheffing	Eenmalig
Dossiernummer KIWI	K38122
Documentnummer KIWI	2022-048456
Zaaknummer Squit	GR-VERG-2022-000400

Contactpersoon	
Bedrijfsnaam	
Contactpersoon	
Adres	
Postcode en woonplaats	
Telefoonnummer vast	
Telefoonnummer mobiel	
Emailadres	

Gegevens project	
Projectnaam	
Locatie werkzaamheden	
Startdatum werkzaamheden	
Einddatum werkzaamheden	
Overzicht planning werkzaamheden	

Versturen aan
<p>Dit formulier dient zodra de aanvang van het werk bekend is per mail te worden ingediend bij de provincie Groningen, maar minimaal 7 dagen van te voren, naar loketVTH@provinciegroningen.nl onder vermelding van; 'Meldingsformulier Wnb soorten Start werkzaamheden Diverse Adressen Veendam - Acantus (K38122)'</p>